

'Kansen genoeg voor de Kerk'

In *Toekomst zien in de kerk* wisselen de bekende Duitse monnik Anselm Grün en uitgever Leo Fijen van gedachten over de toekomst van onze Kerk. "Wees helder, wees duidelijk."

Erik Hendrix

In de aanloop naar de jaarlijkse 'Kerkproeverij' (zie kader) verscheen eind augustus *Toekomst zien in de kerk*, het nieuwe boek van Anselm Grün en Leo Fijen. Het is een briefwisseling tussen de twee auteurs, eenzelfde vorm als in hun vorige gezamenlijke boek, *Het jaar dat mijn vader stierf*. *Toekomst zien in de kerk* werd op 22 augustus gepresenteerd in de abdij van Egmond.

Een weerzien

Toen Leo Fijen een jaar geleden hoorde dat Grün in de abdij van Egmond was, zocht hij hem daar op. "We besloten toen om na tien jaar opnieuw te kijken naar een samenwerking," vertelt Fijen. Grün stelde daarbij echter de voorwaarde dat ze over een actueel en relevant onderwerp moesten schrijven. "Anselm heeft natuurlijk heel veel geschreven over engelen, over wonderen, over hoe je bezielde leiding kunt geven, over hoe je weer op kunt staan in het leven als je in de put zit, maar het gaat allemaal over hoe je als mens zelf kunt groeien en dit is toch wat anders."

De briefwisseling gaat over de toekomst van de Kerk, waarbij vooral de persoonlijke ervaring van de twee centraal staat. Wie achter deze titel een omvangrijke studie zoekt, is aan het verkeerde adres. Maar dat hoeft ook niet en wellicht is er in dat opzicht ook al genoeg te vinden op de boekenmarkt. "Het gaat hier niet over de grote Kerk, maar over de kleine geloofsgemeenschap. Hoe moet het daar nu verder mee?", zegt Fijen. De oplettende lezer herkent in de briefwisseling al snel een dynamiek: de brieven van Fijen zijn vaak anekdotisch, herkenbaar en uit het leven gegrepen, de reacties van Grün zijn daarentegen overwegend theoretisch van aard. Dat zorgt voor een thematische behandeling van de grote onderwerpen en tevens een balans die de leesbaarheid zeer ten goede komt.

De huiskerk

'De toekomst van de Kerk' is een gevoelig onderwerp geworden en dat is ook niet verwonderlijk. De enorme krimp die zich over tientallen jaren heeft voltrokken is

Foto: Marc Bolsius

Leo Fijen over de toekomst van de Kerk: "Ik ben optimistisch, maar ook realistisch".

nu ook in materieel opzicht voelbaar door de massale sluiting van kerken. Desalniettemin is de toon van Grün en Fijen opvallend optimistisch. Maar is dat wel terecht? "Ik ben ook een optimist!", roept Fijen glimlachend uit wanneer hem de vraag wordt gesteld. "Maar ik ben ook realistisch. Ik zeg op verschillende plekken in het boek dat wij over tien, vijftien jaar nog maar een paar grote regionale centra hebben: Oldenzaal met de Plechelmusbasiliek, 's-Hertogenbosch met de Sint-Jan, Hengelo met de Lambertusbasiliek... het zijn plekken waar mensen samen komen om de Eucharistie te vieren. En daaromheen zullen mensen vooral thuis bij elkaar komen om het geloof te vieren. Dan zullen ze samen bidden en bijvoorbeeld een geloofscursus doen. Kijk, die regionale centra zullen zich wel redden, want dat doen ze al eeuwen, het gaat mij er vooral om dat er andere plekken overblijven in het land waar je óók naar toe kan gaan, die wat dichterbij zijn en waar van tijd tot tijd ook een priester zal verschijnen. We gaan het niet redden door priestertje te spelen of door alle regels aan onze laars te lappen, je houdt het alleen maar vol als je kijkt wat jij, vanuit jouw taak als christen, als gedoopte katholiek, kunt betekenen. En dan kun je meer dan je denkt. Bijvoorbeeld door er te zijn voor zieken, voor armen voor vluchtelingen. Er zijn kansen genoeg." Het thema 'gastvrijheid' wordt aangekaart met een ontroerend verhaal over een christen en een moslima die elkaar in een asielzoekerscentrum leren kennen. Grün

Kerkproeverij 2018

De 'Kerkproeverij' is een initiatief van de Raad van Kerken waarbij leden van lokale parochies en gemeentes worden gestimuleerd om iemand uit te nodigen mee naar de kerk te gaan. Dit jaar vindt de Kerkproeverij plaats in het weekend van 15 en 16 september.

Info: www.kerkproeverij.nl

en Fijen richten zich zo vooral op de menselijke dimensie. Daar moet wel bij worden opgemerkt dat er een zekere politieke ongeletterdheid achter schuil gaat. Ook de twijfels die mensen hebben over de juistheid van het Europees vluchtelingenbeleid, vormen immers een menselijke dimensie, maar een die helaas niet aan bod komt.

Zelfverloochening

Het is dus vooral in het gebed, het gemeenschappelijke leven en de diaconie dat de auteurs toekomst voor de plaatselijke geloofsgemeenschap zien. De vraag die zich na het lezen van dit boek wel opdringt, is of we dit niet al decennialang aan het doen zijn. Gedeeltelijk klopt dat ook, en de auteurs letten goed op wat we al goed doen en wat al goed gaat. Het bijstaan van de medemens op de belangrijkste momenten in hun leven is daar het beste voorbeeld van.

Maar dat is niet het hele verhaal. Na de Tweede Wereldoorlog zette de Kerk in het Westen hoog in op een sobere en bescheiden presentatie van het geloof in combinatie met een grote inschikkelijkheid tegenover andere levensovertuigingen. Daarbij verdwenen de eisen van het geloof wel eens in de marges, waarbij het onderscheid tussen een soort sociaal betrokken secularisme en die nieuwe geloofsbeleving niet altijd helder was. Het is dan ook niet vreemd dat veel jonge katholieken zich afvragen wát dat verschil dan is en hoe je nog op een authentieke manier kan geloven.

Fijen en Grün maken deze analyse impliciet ook, en stellen dat je je duidelijk moet profileren, zonder al te veel concessies te doen. Fijen: "Toen wij destijds begonnen met RKK hadden we vier woorden: Kerkelijk, Katholiek, God en Evangeliseren. Dat klonk voor veel mensen al te heftig. Toen hebben we in overleg met de bisschoppen besloten dat we het echt anders gingen doen: helder zijn, duidelijk zijn. Dit zijn de woorden en als je die niet herkent in wat wij doen, doen wij het niet goed." +

Leo Fijen en Anselm Grün, *Toekomst zien in de Kerk*. Uitg. Adveniat, 280 pp., pb., € 19,95, ISBN 978 94 9209 370 7

Vanuit zijn persoonlijke ervaring schreef Anselm Grün brieven over de toekomst van de Kerk.

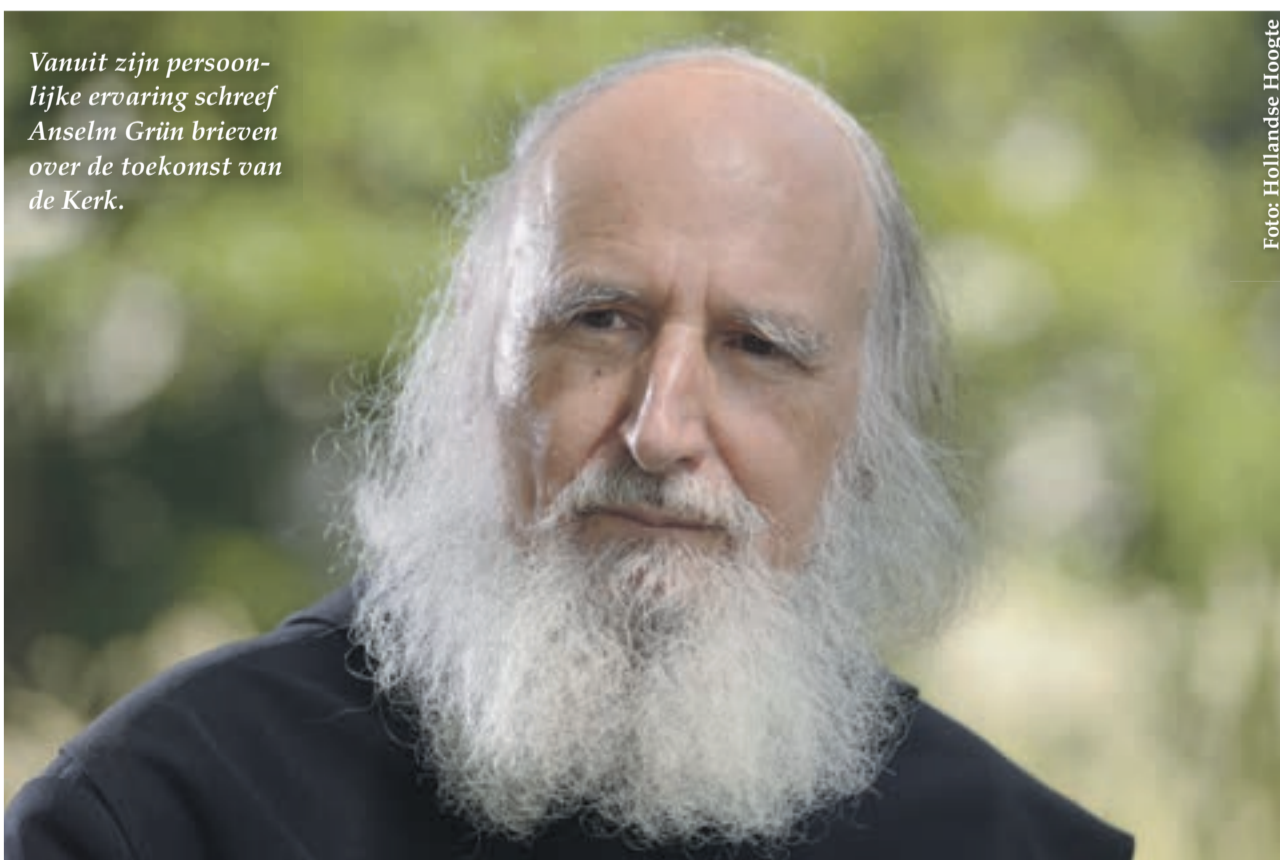

Foto: Hollandse Hoogte